

УДК 336.71:336.77

Л. С. Крючко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

В. А. Кіптілий,

магістр групи МгБс-1-15,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

В. М. Микитченко,

магістр групи МгФк-1-15,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГУ ДЕПОЗИТНИХ РЕСУРСІВ БАНКУ

L. Kriuchko,

Ph. D. in Economics,

associate professor of Finance and banking Department

V. Kiptilyi,

master of group MgBs-1-15,

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

V. Mykytchenko,

master of group MgFc-1-15,

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

ANALYSIS OF CASH FLOWS OF THE COMPANY AS A FACTOR OF VOLUME INCREASING OF DEPOSIT RESOURCES OF A BANK

У статті аналізуються грошові потоки підприємств як фактор мобілізації банківських ресурсів, зокрема депозитів. Здійснено спробу розглянути цей фактор впливу як з точки зору банківських установ, так і підприємств. Зараз банки працюють у конкурентному середовищі, розмаїття послуг зростає. В основному розвиток банків у першу чергу пов'язаний зі збільшенням обсягів депозитів і політики у цій сфері. Банкам слід знайти способи приймати кращі стратегії, ніж конкуренти, щоб забезпечити клієнту краще обслуговування. У цій статті порівнюються фактори мобілізації депозитних ресурсів банків. Також стало зрозуміло, що ефективність технічних факторів, вимоги до депозиту, галузей, об'єктів, своїх матеріальних можливостей на ресурси, мобілізація та підвищення привабливості депозитів утворюють вторинні гіпотези дослідження. Виділені основні фактори, що впливають на мобілізацію банківських ресурсів.

This article analyzes the cash flows of the companies as a factor of the mobilization of bank resources, particularly deposits. It is attempted to consider this factor both from the point of view of banking institutions, and enterprises. Banks now operate in a competitive environment, diversity of services increases. Mainly development of banks is primarily attributable to the increase in deposits and policy in this area. Banks need to find ways to make better strategy than competitors to provide the best customer service. This article compares the factors of mobilization of deposit resources of the banks. It also became clear that the effectiveness of technical factors, deposit requirements, branches, objects, their material possibilities for resources mobilization and increasing the attractiveness of deposits constitute the secondary hypotheses of the study. There are allocated the main factors affecting the mobilization of bank resources.

Ключові слова: грошові потоки, мобілізації банківських ресурсів, фактори, депозит, аналіз, підприємство.

Key words: cash flows, mobilization of bank resources, factors, deposit, analysis, enterprise.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Як різкий економічний розвиток і прогрес у світі стають важливими факторами розвитку і зростання банків і фінансових установ, так і навпаки,

спад в економіці призведе до зниження розвитку банків. В основному розвиток банків у першу чергу пов'язаний зі збільшенням обсягів депозитів і політики у цій сфері. На цей час через економічний спад в Україні, конкуренцію між банками і

фінансовими установами для залучення додаткових ресурсів, одним з факторів, що впливає на мобілізацію фінансових ресурсів банків може стати оптимізація грошових потоків підприємств, що має особливе значення.

Залучення із відкритих джерел депозитів і приведення їх до виробничих проектів через кредити для зручності інвесторів, і в кінцевому підсумку рухатися в напрямі розвитку головних банківських операцій. Збирання і залучення депозитних коштів і вкладання їх для задоволення фінансових потреб економічної діяльності є одним з найважливіших видів банківських операцій. Діяльність у сфері залучення депозитів дозволить банкам заробляти гроші через інвестиційні можливості банків у різних областях. З іншого боку, розвиток банківської галузі і банківських послуг відіграє ключову роль у розвитку і розширенні підприємств, галузей і країн. Банки в розвинених країнах через точне розпізнавання і оновлення потреб фінансових ринків, створення необхідної інфраструктури можуть добре реагувати на ці потреби і отримати значну частку цього ринку для себе. Банки за будь-яких умов зберігають свій підхід у розширенні й диверсифікації послуг, включаючи збереження та ефективну присутність на конкурентному ринку, щоб залучити більше ресурсів, самостійність і стійкість ресурсів. Таким чином, основна гіпотеза дослідження така: існують фактори, які суттєво впливають на мобілізацію ресурсів банків і банківських депозитів, серед яких чільне місце займає ефективне управління грошовими потоками підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні основи мобілізації депозитів зокрема та підвищення ефективності банківської діяльності взагалі розглядали такі вчені: Демчук Н.І., Карась П., Приходько Н., Ребрик Ю.С., Русинко М.К. та інші. Удосконалення аналізу грошових потоків підприємств, їх оптимізація були досліджені в працях таких науковців як: Кузьменко О.В., Сергєєва О.Р., Керанчук А.С., Руденко В.В. та інші [1—7].

ВИДІЛЕННЯ РАНІШЕ НЕ ВИРІШЕНОЇ ЧАСТИНИ ПРОБЛЕМИ

Проте питання аналізу грошових потоків підприємства як фактор збільшення обсягу депозитних ресурсів банку не знайшли достатнього розгляду у працях вітчизняних та зарубіжних вчених та потребують подальших досліджень.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є вивчення впливу аналізу грошових потоків як фактору підвищення мобілізації та привабливості депозитів банків.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Мобілізація депозитів включає усі кошти, що вкладені в філії банку фізичними та юридичними особами. Мобілізація та накопичення — це означає нагромадження капіталу від різних вкладників з метою інвестицій. Без доступу інвестицій, багато виробничих процесів зупиняються або обмежується масштаб виробничих потужностей, що не ефективно з економічної точки зору. Банки в якості одного з ключових фінансових посередників відіграють важливу роль у спілкуванні між власниками вільних коштів і необхідних ресурсів для розвитку та просування своєї економічної діяльності. Насправді, банки збирають надлишки ресурсів і потім розподіляти ресурси між різними секторами. Важливість мобілізації ресурсів в умовах конкуренції між банками стало одним з ключових аспектів управління банківською системою.

Виділимо основні фактори, що впливають на мобілізацію банківських ресурсів. Фактори, що впливають на мобілізацію ресурсів поділяються на чотири типи факторів, які включають: можливості банків, використовувані технології, умови депозитарію філії та матеріальні та нематеріальні об'єкти, які належать банкам.

— Можливості банків.

Основна роль банку — це посередництво за собів. Це означає, що, з одного боку, він отримує грошові кошти від вкладників, і, з іншого боку, ці кошти будуть бути виплачені у вигляді кредитів позичальникам. Власники вільних грошових коштів через депозит своїх коштів у банку фактично кредитують банки і вони отримують певний відсоток. Позичальники в обмін на певні процентні платежі, беруть кредити в банках. Цілком природно, що різниця відсотків, виплачених вкладникам і позичальникам залишається в банку.

Матеріальні та нематеріальні об'єкти становлять важливу частину функціонування будь-якого банку і ця частина банківської діяльності економічно має дуже велике значення. Економічне зростання і розвиток не представляється можливим без збільшення фактора капіталу, для всіх осіб (фізичних чи юридичних) за різних причин не виключено, що у всіх випадках діяльності власних фінансових ресурсів можуть користуватися послугами приватних грошових коштів для задоволення потреб.

— Використання сучасних технологій.

Розвиток інформаційних технологій і розширення грошових та фінансових ринків у світі, банкам надає можливість користуватися сучасними методами банківської справи. Безпека, швидкість операцій, зручність для споживачів, сприяння у використанні банківських продуктів, надійність та конфіденційність є найбільш важливими факторами у виборі клієнтами банку. В останні роки, досягнення в області інформаційних технологій в банківській сфері кардинально змінили банківську практику і клієнти можуть здійснювати свої

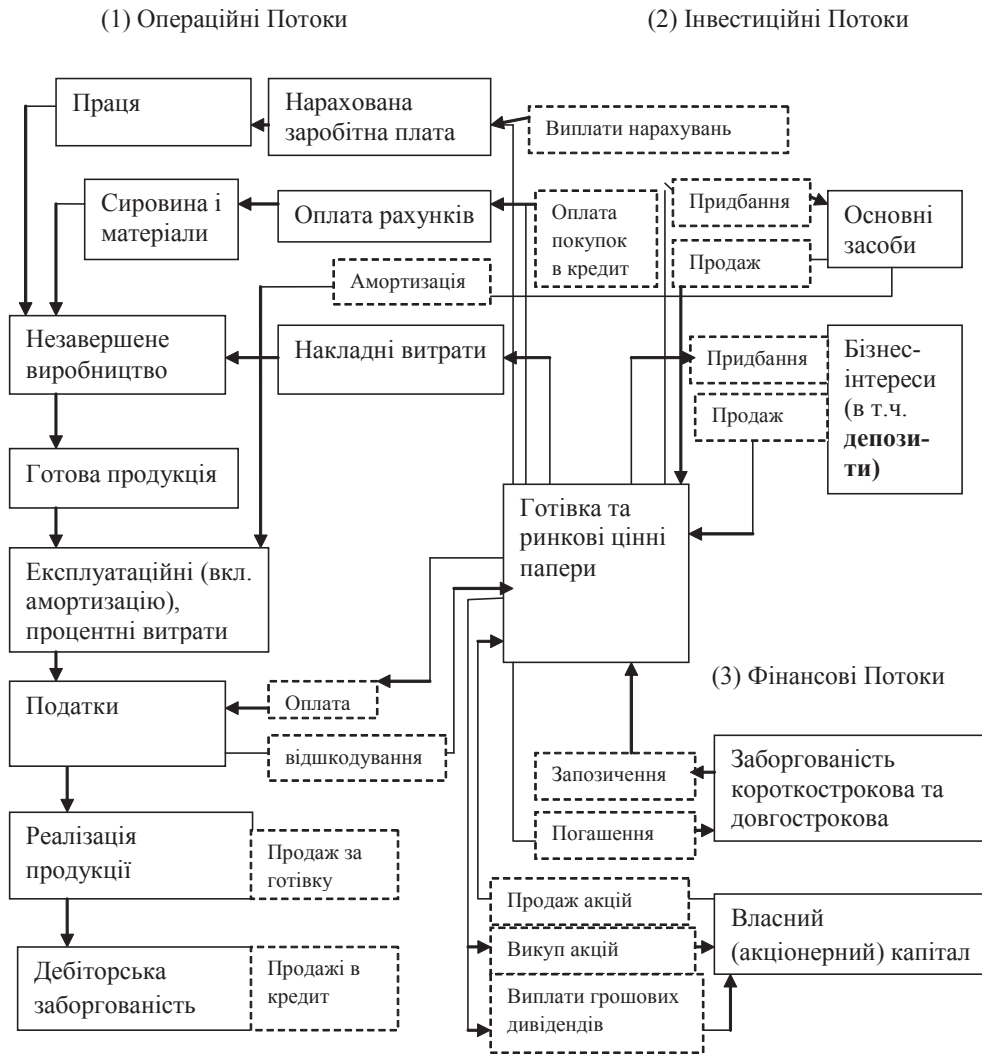

Рис. 1. Грошові потоки підприємства

банківські операції 24 години через сайт банку, інтернет-банкінг, без обмеження часу і простору. — Вимоги до депозиту.

Від початку формування економічних наук, були широкі дискусії серед економістів про роль процентних ставок у орієнтації макроекономічних змінних. Частина депозитів з банку, які використовуються для покупки товарів тривалого користування, не повертаються в банківську систему в найкоротші терміни. Витрати клірингових операцій, включаючи час на трансфери в порівнянні з процентними ставками за банківськими депозитами, спонукають клієнтів тримати в касі більшу частину своїх активів. Зниження процентних ставок закладами та загальна сума заощаджень скорочується. Зниження процентних ставок буде викликано переведенням частини довгострокових депозитів на розрахунковий рахунок.

— Кількість філій та фізичні об'єкти.

В останні роки і особливо з появою приватних банків ми стали свідками жорсткої конкуренції в банківському секторі встановивши, що ситуація стала більш конкурентоспроможною. За

цих обставин, банк буде успішним, забезпечивши розумний і адекватний баланс між фізичним розвитком і віртуальним розвитком, щоб конкурувати в майбутньому; важливий показник кількість філій. Кількість відділень може бути змінено при зміні обсягу банківських депозитів, якщо банки більш успішні в мобілізації ресурсів, то число їх філій більше. Збільшення кількості філій та збільшення обсягів діяльності банку та обороту по всій країні сприяє становленню банківської системи та однією з головних цілей економічної розвитку.

Далі на рисунку 1 показано рух грошових потоків підприємства. Зазначимо, що високоліквідні цінні папери вважаються в певному сенсі грошовими коштами через їх високу ліквідність. Грошові кошти та ринкові цінні папери представляють собою джерело ліквідності, яке збільшується з притоком грошових коштів і скорочується з відтоком грошових коштів. Також відзначимо, що грошові потоки підприємства можуть бути розділені на (1) операційні потоки, (2) інвестиційні потоки і (3) фінансові потоки. Операційні потоки — притік і відтік грошових коштів, безпосередньо пов'язаних

з продажем і виробництвом продукції, послуг підприємства. Інвестиційними потоками є потоки грошових коштів, пов'язані з придбанням та продажем основних активів і бізнес-інтереси (в тому числі депозити). Очевидно, що угоди купівлі призведуть до відтоку грошових коштів, тоді як угоди продажу будуть генерувати надходження грошових коштів. Фінансові потоки — результат боргів і фінансових операцій з капіталом. Створення (погашення) короткострокової або довгострокової заборгованості призведе відповідно до припливу (або відтоку) грошових коштів підприємства. Аналогічно, продаж акцій призведе до припливу грошових коштів; виплата грошових дивідендів або викуп акцій призведе до відтоку фінансування. У поєднанні, операційні, інвестиційні та фінансові грошові потоки протягом певного періоду вплинуть на грошовий і товарний баланси цінних паперів.

Класифікацію основних джерел і витрат (використання) грошових коштів показано на рисунку 1.

Далі розглянемо ключові кроки по поліпшенню планування грошових коштів. Деякі підприємства покладаються на зовнішнє фінансування, як правило, великі підприємства мають два і більше джерел фінансування, що зростають. Але в будь-якому випадку, інвестиції щодо стимулювання економічного зростання повинні бути щільно пов'язані з чистим грошовим потоком; необхідно проявити достатньо професіоналізму, щоб запобігти спаду в кризу ліквідності. Що означає ретельне планування грошових потоків підприємства, можливість швидко змодельювати різні сценарії, швидко здійснювати ініціативи зростання, не вдаючись до зовнішнього фінансування. Очевидно, фінансові резерви, які підприємство може залучити, дозволить визначити тип планування грошових потоків. Розглянемо ключові кроки по поліпшенню планування грошових потоків.

1. Прогноз щотижня.

Як часто прогнозувати грошові потоки, залежить від фінансової безпеки бізнесу. Якщо це може бути необхідно для прогнозування грошової готівки на щоденній основі, просто щоб переконатися, що її достатньо, щоб платити працівникам і постачальникам — то, це дійсно непотрібно. Але якщо бізнес є більш стабільним, прогнозування потоку готівки щотижня можуть розглядатися як необхідні. Рідше аналіз має потенціал, щоб приховати ситуації, коли різниця в щотижневому припливі і відтоку грошових коштів може викликати короткострокові проблеми. Існують значні вигоди від автоматизації процесу прогнозування, бо це дасть попередження негативних відхилень, які потребують уваги, а також виявлення надлишків грошових коштів, які можна вкласти на депозит, щоб приносити дохід для підприємства, а не простоювати.

2. Прогноз на майбутнє.

Спостереження грошового потоку щотижня, дасть уявлення про короткострокову ліквідність, що важливо в майбутньому, щоб визначити чи необхідним буде зовнішнє фінансування. Отже, послуги можуть бути отримані чи надані задовго до того, коли вони будуть оплачені. Ідеальна ситуація — це модель, яка поєднує в собі щотижневі та щомісячні прогнози. Однак більшість прогнозів грошових коштів впливають на рішення, які будуть навколо негнучкого планування і бюджетування, рішення не обмежується одним виміром часу — днів, тижнів або місяців. Але існують програми, які є дуже гнучкими і надають можливість легко маніпулювати даними, щоб користувачі могли легко поєднувати щоденні, щотижневі та щомісячні дані в своїх моделях. Це дозволяє легко моделювати сценарії притоку і відтоку грошових коштів.

3. Поєднання різних підходів.

Прогнозування короткострокових грошових потоків, як правило, починається з грошових надходжень та виплат від дебіторської та кредиторської заборгованості. Прогнозування грошових потоків протягом тривалих періодів, з іншого боку, прагне використовувати непрямі методи такі, як моделювання різних припущень про доходи і витрати, прибутки і збитки. Маючи можливість обміну між двома методами в різні періоди часу, дає найкращий результат.

4. Прогноз на відповідному рівні деталізації.

Моделювання грошових потоків на високо агрегованому рівні показує погані результати, що не дуже корисно для прийняття рішень. Працюючи на більш високому рівні прогнозування таких, як бізнес-одиниці або способі оплати виробляє більш передбачувані результати і дає розуміння проблемних областей, що потребують коригуючих дій. Коли платежі від ключових клієнтів складають більшу частину дебіторської заборгованості, вони повинні бути змодельовані індивідуально, і аналіз виходить на інший рівень.

5. Прогноз у реальному часі.

В умовах невизначеності ринкової економіки, припущення, які лежать в основі планування грошових потоків необхідно постійно оновлювати, щоб відобразити фактичні умови фінансово-господарської діяльності. І вони повинні бути легко змінювані для того, щоб зробити різні сценарії. Це означає, що можливість швидко змінювати бізнес-правила, які лежать в основі моделі, наприклад, перегрупування клієнтів за різними атрибутами і прогнозування нових значень ключових показників, можна отримати результати негайно.

6. Оцінка правильності моделі.

Припущення, що лежать в основі моделі прогнозування грошового потоку повинні бути засновані на реальності. Контроль відхилень прогнозних і фактичних грошових потоків, відображені в рахунках протягом перших декількох тижнів,

швидко виявляє можливості для покращень. Всі дані повинні бути залучені в процес перегляду припущень. Після впровадження змін, їх наслідки повинні бути перевірені, щоб переконатися, що вони дійсні.

Вимірювання точності прогнозу є лише одним з елементів функціональності. Необхідно забезпечити повністю інтегрований підхід до отримання прогнозування дебіторської і кредиторської заборгованості, грошових потоків і можуть бути налаштовані з урахуванням конкретних потреб бізнесу.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Оптимізація та аналіз грошових потоків підприємства є суттєвим фактором, що впливає на ресурси мобілізації та залучення депозитів. Також є інші істотні технічні фактори, вимоги банків до депозитів, наявність споруд, приміщень та кількість філій банків, які відіграють важливу роль в мобілізації ресурсів та залучення депозитів. Є дослідження, що існує значний взаємозв'язок між сумою депозитів і кількістю філій. Відповідно до дослідницької гіпотези і намічених цілей мобілізації ресурсів банку і покращення аналізу грошових потоків підприємств пропонуються такі кроки. Стратегії збільшення впливу використовуваної технології на мобілізацію ресурсів і збільшення залучення депозитів є: проведення сучасних банківських послуг для того, щоб тримати сучасні наукові розробки і технологічні досягнення у сфері банківських послуг для клієнтів, необхідну інформацію і застосування банками нових технологій в зв'язку з різними рівнями потреб клієнтів, організації навчальних курсів з використання послуг інтернет-банкінгу для клієнтів тощо.

Стратегії для того, щоб збільшити вплив депозитів на ресурси банку: заохочувати інвесторів. Стратегії підвищення ефективності мобілізації депозитних банківських джерел за допомогою плаваючих відсотків довгострокових вкладів у зв'язку з рівнем інфляції і, нарешті, збільшити вплив кількості філій та послуг з мобілізації банківських ресурсів і підвищення привабливості депозитів, є стратегії збільшення кількості філій і дочірніх компаній в жвавих районах та в центрі міста, парковка на території, оптимізація банківських послуг тощо.

Література:

1. Демчук Н.І. Кризис и системные риски в банковской системе // Матеріали 3 Міжнародної науково-практичної конференції "Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика" Хмельницький, 6—8 жовтня 2016 р. — С. 72—74.

2. Карась П. Оцінка впливу ресурсного потенціалу банків на їх кредитно-інвестиційний порт-

фель / П. Карась, Н. Приходько // Економіст. — № 6. — Червень. — 2015. — С. 24—27.

3. Кузьменко О.В. Обґрунтування методичних підходів до оцінки ресурсного потенціалу підприємства / О.В. Кузьменко // Бюлетень міжнародного економічного форуму. — 2014. — С. 280—286.

4. Ребрик Ю.С. Діагностика кризи ліквідності банків на основі оцінювання компонентного складу їх ліквідності / Ю.С. Ребрик // Фінансовий простір. — № 1 (17). — 2015. — С. 240—247.

5. Ребрик Ю.С. Особливості сучасних підходів до діагностики кризових явищ у банку / Ю.С. Ребрик // Формування ринкових відносин в Україні. — 2012. — № 12. — С. 117—122.

6. Русинко М.К. Сучасні тенденції та особливості процесу формування банківських ресурсів вітчизняними банківськими установами у посткризовий період / М.К. Русинко // Науковий вісник НЛТУ України. Вип. 25.4 — 2015. — С. 265—271.

7. Сергеева О.Р. Конкурентоспроможність українських підприємств в сучасних умовах глобалізації / О.Р. Сергеева // Економіка та держава: міжнародний науково-практичний журнал. — № 8 серпень. — Київ, 2014. — С. 69—71.

References:

1. Demchuk, N.I. (2016), "Crisis and systemic risks in the banking system", Materialy 3 Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi "Mekhanizmy, stratehiyi, modeli ta tekhnolohiyi upravlinnya ekonomichnymy systemamy za umov intehratsiynykh protsesiv: teoriya, metodolohiya, praktyka" Khmel'nyts'kyu, pp. 72—74.

2. Karas', P. Prykhod'ko, N. (2015), "Impact assessment of the resource potential of banks for their loan and investment portfolio", Ekonomist, vol. 6, pp. 24—27.

3. Kuz'menko, O.V. (2014), "The substantiation of methodical approaches to the assessment of the resource potential of the enterprise" Byuletent' mizhnarodnoho ekonomichnoho forumu, pp. 280—286.

4. Rebryk, Yu. S. (2015), "Diahnostyka kryzy likvidnosti bankiv na osnovi otsinyuvannya komponentnoho skladu yikh likvidnosti" Finansovyy prostir, vol. 1 (17), pp. 240—247.

5. Rebryk, Yu. S. (2015), "Features of modern approaches to diagnostics of the crisis phenomena in the bank "Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini, vol. 12, pp. 117—122.

6. Rusynko, M.K. (2015), "Modern tendencies and features of formation process of Bank resources in the domestic banking institutions in the postcrisis period" Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny, vol. 25.4, pp. 265—271.

7. Serhyeyeva, O. R. (2014), "The competitiveness of Ukrainian enterprises in modern conditions of globalization" Ekonomika ta derzhava: mizhnarodnyy naukovo-praktychnyy zhurnal, vol. 8, pp. 69—71.

Стаття надійшла до редакції 29.11.2016 р.